

PERUSTELUMUISTIO
YLEISET
JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYKSET
SUUPOHJAN
JÄTELAUTAKUNTA

1.1.2023

Sisällysluettelo

Kunnalliset jätehuoltomääräykset.....	4
1. LUKU Soveltamisala ja yleiset velvoitteet	4
1 § Soveltamisala	4
2 § Määritelmät	4
3 § Jätehuollon tavoitteet	4
2. LUKU Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen	5
4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään	5
5 § Elinkeinotoiminnan ja muun julkisen toiminnan kuin kunnan jätteiden jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun järjestämisvelvollisuuden perusteella	5
6 § Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen	5
7 § Kiinteistökohtainen jäteastia	6
8 § Yhteisen jäteastian perustaminen	6
9 § Vapaa-ajan asunnon jäteastia	6
10 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen määräajaksi	6
11 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen	6
12 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat	7
3. LUKU Jätteiden kerääminen kiinteistöllä	7
13 § Kiinteistöllä erikseen lajiteltavat jätelajit	7
14 § Poltettava jäte	7
15 § Asumisessa syntyvien kierrätettävien jätteiden kiinteistökohtaiset erilliskeräysvelvoitteet	8
16 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien kierrätettävien jätteiden kiinteistökohtaiset erilliskeräysvelvoitteet	9
4. LUKU Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen	9
17 § Kompostointi	9
18 § Jätteen polttaminen	10
19 § Jätteen hautaaminen tai upottaminen	11
20 § Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa	11
21 § Käytöstä poistetut maanalaiset polttonestesäiliöt	11
5. LUKU Jäteastiat	11
22 § Jäteastiatyypit	11
23 § Jäteastian merkitseminen	12

24 § Jäteastian täyttäminen	12
25 § Tyhjennysvälit	12
26 § Kunnossapito ja pesu	13
6. LUKU Jätteen keräyspaikat	13
27 § Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset	13
28 § Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen	13
29 § Alueelliset jätteiden keräyspaikat	13
7. LUKU Jätteenkuljetus	14
30 § Kuormaaminen	14
31 § Kuljettaminen	14
32 § Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen	14
33 § Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat	15
8. LUKU Asumisessa syntyvät jätevesilietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätevesilietteet	15
34 § Saostussäiliöiden ja umpisäiliöiden tyhjennys ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi	15
35 § Saostus- ja umpisäiliöiden kunnossapito ja kulku säiliöiden luokse	16
36 § Lietteiden omatoiminen käsittely	16
9. LUKU Roskaantumisen ehkäiseminen	17
37 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto	17
38 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla	18
10. LUKU Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	18
39 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto	18
40 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöltä	19
41 § Erityisjätteet	19
42 § Terveystieteiden vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	19
11. LUKU Muut määräykset	19
43 § Tiedottamisvelvoite	19
44 § Jätehuoltomääräysten valvonta	19
45 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä	20
46 § Voimaantulo	20
47 § Siirtymäsäännökset	20

Kunnalliset jätehuoltomääräykset

Yksityiskohtaiset perustelut

1. LUKU Soveltamisala ja yleiset velvoitteet

1 § Soveltamisala

Jätehuollon velvoitteet perustuvat jätelakiin (646/2011), Valtioneuvoston asetukseen jätteistä (jäteasetus 978/2021), muihin jätelain nojalla annettuihin asetuksiin sekä kunnan jätehuoltomääräyksiin. Jätehuoltomääräykset täydentävät jätelainsäädäntöä.

Jätehuoltomääräykset koskevat Suupohjan jätelautakunnan toimialuetta.

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa määräyksiä jätteiden keräykseen, vastaanottoon ja kuljetuksen käytännön järjestelyihin sekä niiden teknisiin vaatimuksiin liittyvissä asioissa myös muiden kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteiden osalta. Määräykset koskevat toimintaa siltä osin kuin on tarpeen jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi

Jätehuoltomääräykset koskevat pääasiassa kunnan vastuulle säädettyä jätehuoltoa. Jätelain 32 §:n mukaan kunnan järjestämä jätehuolto koskee vakituksessa asumisessa, vapaa-ajan asumisessa, asuntolassa sekä muussa asumisessa syntyvää jätettä, mukaan lukien asumisessa ja muussa vastaavassa toiminnassa syntyvää saostus- ja umpisäiliölietettä. Samoin kunnan vastuulle kuuluvat kuntien hallinto- ja palvelutoiminnassa ja asuinkiinteistöjen kanssa samaa keräyspistettä käyttävissä liikehuoneistoissa syntyvä yhdyskuntajäte. Lisäksi kunnalla on jätelain 33 §:n mukaan velvollisuus järjestää toissijaisesti kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuulumattoman toiminnan jätehuolto.

Jätehuoltomääräykset eivät pääsääntöisesti koske elinkeinotoiminnan tai muun kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuulumattoman toiminnan jätteitä. Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan kuitenkin antaa määräyksiä jätteiden keräykseen, vastaanottoon ja kuljetuksen käytännön järjestelyihin sekä niiden teknisiin vaatimuksiin liittyvissä asioissa myös muiden kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteiden osalta. Tällöin määräykset koskevat toimintaa siltä osin kuin on tarpeen jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi.

2 § Määritelmät

Määritelmässä on pyritty selventämään niitä termejä, joita määräyksissä käytetään ja joiden ymmärtäminen on tärkeää määräyksiä sovellettaessa.

Mikäli käsite on määritelty jätelaissa tai -asetuksessa, on käsitteen määritelmä otettu sellaisenaan jätehuoltomääräyksiin.

3 § Jätehuollon tavoitteet

Jätelain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on edistää kiertotaloutta ja luonnonvarojen käytön kestävyyttä, vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta, ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa

vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle, varmistaa toimiva jätehuolto sekä ehkäistä roskaantumista.

Jätelain 8 §:ssä kaikkia toimijoita veloitetaan ensisijaisesti vähentämään jätteen määrää ja haitallisuutta ja ohjataan etusijajärjestykseen mukaiseen toimintaan. Jos jätteen syntyä ei pystytä välttämään, etusijajärjestyksen mukaan jäte tulee ensisijaisesti valmistella uudelleen käyttöön tai kierrätykseen. Ellei tämä ole mahdollista, jäte voidaan hyödyntää energiana. Tässä pykälässä kerrotaan lyhyesti tavoitteista, joihin pyritään tilanteessa, jossa jätettä on syntynyt ja jätehuoltoa ja jätehuoltomääräyksiä tarvitaan.

2. LUKU Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen

4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään

Jätteen haltijan on oltava jätelain 41 §:n mukaan liittyneenä kunnan jätehuoltojärjestelmään ja luovutettava kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluva jätteesä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Käytännössä tämä tarkoittaa, että kiinteistöllä syntyvälle jätteelle on oltava jätehuoltomääräysten mukaiset jätteasiat ja näille määräysten mukaiset tyhjennykset. Poikkeuksena velvollisuudesta luovuttaa jäte kiinteistökohtaiseen kuljetukseen on jäte, joka poikkeuksellisen kokonsa, suuren määränsä tai muun ominaisuutensa vuoksi ei sovellu kuljetettavaksi tavanomaisessa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa.

Kuljettajan tehtäväksi määrätään kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen luovutetun jätteen kuljettaminen kunnan tai kunnan jäteyhtiön osoittamaan paikkaan. Tuottajavastuunalaiset jätteet tulee kuljettaa kunnan osoittamaan tuottajan järjestämään vastaanottoaikaan.

5 § Elinkeinotoiminnan ja muun julkisen toiminnan kuin kunnan jätteiden jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun järjestämisvelvollisuuden perusteella

Jätelain 33 §:n mukaan kunnalla on velvollisuus järjestää myös muun kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan toimijan pyynnöstä tämän jätehuolto, mikäli toimijan tarvitsemia palveluita ei ole tarjolla yksityisillä markkinoilla tai palvelun tarjonnassa on puutteita ja tuotettu jäte pystytään käsittelemään kunnan jätehuoltojärjestelmässä (TSV-jäte). Palveluja tarvitsevan on ensin ilmoitettava palvelun tarpeestaan jätelain 143 a §:n mukaisessa jätteiden ja sivuvirtojen tietoaalustassa (Materiaalitori), kun palvelun arvo on yli 2000 euroa vuodessa.

6 § Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen

Jätelain 36 ja 37 §:n mukaan kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on joko kunnan tai kiinteistön haltijan järjestämä. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus voi koskea ainoastaan poltettavan jätteen jätteenkuljetusta tai saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusta. Muut kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettavat jätelajit kuljetetaan aina kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa.

Sekalaisen yhdyskuntajätteen tai saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetus voi olla kiinteistön haltijan järjestämä koko kunnassa tai sen osassa, jos jätehuoltoviranomainen on niin päättänyt. Kuljetusjärjestelmän valinnasta ei päätetä jätehuoltomääräyksissä, vaan siitä on oltava erillinen jätelain 37 §:n mukainen jätehuoltoviranomaisen päätös.

Suupohjan jätelautakunnan alueella on jätelautakunnan päätöksen mukaisesti poltettavalla jätteellä kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus. Liittyminen alueella järjestettyyn jätteenkuljetukseen tapahtuu tekemällä sopimus jätehuoltorekisteriin kuuluvan jätteenkuljetusyrityksen kanssa.

Erilliskerättävistä jätteistä biojätteellä on siirtymäajan kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, joka muuttuu kunnan järjestämään kuljetukseen viimeistään 19.7.2024. Pakkausjätteillä on kunnan järjestämä jätteenkuljetus. Pakkausjätteiden keräys alkaa lainsäädännön mukaisesti 1.7.2023.

Tämä pykälä ei sisällä määräyksiä saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetuksesta, sillä niitä koskevat määräykset sisältyvät lukuun 8.

7 § Kiinteistökohtainen jäteastia

Jätelain 40 §:n mukaisesti kiinteistön haltijan on järjestettävä vastaanottoaika kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettaville jätteille sekä hankittava tarvittavat jäteastiat.

8 § Yhteisen jäteastian perustaminen

Yhteisen jäteastian eli kimppa-astian perustaminen ja käyttö voidaan jätehuoltomääräyksissä mahdollistaa lähemmäksi sijaitseville kiinteistöille. Tärkeää on, että yhteisastian käyttö on seurattavissa, eikä muodostu esimerkiksi liian suuria hallitsemattomia yhteisastioita. Tämän takia yhteisastiasta veloitetaan ilmoittamaan jätehuoltoviranomaiselle.

9 § Vapaa-ajan asunnon jäteastia

Pykälässä on tarkennettu vapaa-ajan asuntojen liittymisvelvollisuutta kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen ja kerrottu liittymisvaihtoehdot.

10 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen määräajaksi

Jätehuoltomääräyksissä voidaan mahdollistaa kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen tilanteissa, joissa kiinteistö on tyhjiällä ja käyttämättömänä. Keskeytyksen tulee aina olla määräaikainen. Sitä voidaan tarpeen mukaan jatkaa määräajan päättyessä.

Jotta keskeytys voidaan myöntää, on arvioitava millaisen ajan kiinteistö voi olla tyhjiällä ilman että syntyy tarvetta jätteenkuljetuksen keskeyttämiselle. Samoin arvioidaan keskeyttämisen kohtuullisuutta niin kiinteistön kuin jätehuollon järjestäjänkin kannalta.

Edellytyksenä keskeytykselle on, että kiinteistö on kokonaan käyttämätön.

11 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen

Jätelain 41 §:n mukaan kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomat jätteet voidaan kuljettaa kunnan tai kunnallisen jäteyhtiön järjestämään keräyspaikkaan jätteen haltijan toimesta, mikäli tämä sallitaan jätehuoltomääräyksissä. Määräys on tarpeellinen, jos ja kun halutaan sallia esimerkiksi suurikokoisten jätteiden tai rakennus- ja purkujäte-erien kuljettaminen omatoimisesti jäteasemalle. Jos määräystä ei ole, suurikokoisetkin jätteet sekä rakennus- ja purkujäte-erät pitäisi kuljettaa kunnan järjestämässä kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa tai sallia niiden toimittaminen aluekeräyspisteisiin.

Kunta tai kunnallinen jäteyhtiö voi tarjota noutopalvelua suurikokoisille jätteille. Palvelu on vapaaehtoinen ja siitä voidaan periä taksan mukainen maksu. Myös yritykset, jotka ovat rekisteröityneet jätehuoltorekisteriin, voivat tarjota tällaista kuljetuspalvelua. Jäte tulee myös tässä tapauksessa kuljettaa jätehuoltomääräysten mukaiseen vastaanottoaikaan.

12 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomat jätteet ja kunnan yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätteet, joita ei kuljeteta kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, toimitetaan omatoimisesti kunnan tai kunnallisen jäteyhtiön osoittamiin vastaanottopaikkoihin.

Jätehuoltoviranomainen velvoittaa kunnallisen yhdyskuntajätehuollon toteuttajan eli kunnan tai kunnallisen jäteyhtiön pitämään ajantasaista listaa vastaanottopaikoista. Määräyksiin ei ole sisällytetty yksityiskohtaista tietoa vastaanottopaikoista, koska niiden sijainti voi muuttua hyvinkin nopeasti. Sen sijaan määräyksissä ohjataan kunnallisen jäteyhtiön internetsivuille, joilla ylläpidetään ajantasaista tietoa vastaanottopaikoista.

Jätteenkuljettajille tarkoitettu pykälä vastaanottopaikoista on sisällytetty kuljettamista käsittelevien pykälien yhteyteen.

3. LUKU Jätteiden kerääminen kiinteistöltä

13 § Kiinteistöllä erikseen lajiteltavat jätelajit

Jäteasetuksessa on tiukennettu yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteita ja määritelty erilliskeräyksille vähimmäisvaatimukset.

Kiinteistöillä lajitellut kierrätyskelpoiset kuluttajapakkausjätteet kuuluvat jätelain nojalla pakkausten tuottajien ja tuottajayhteisöjen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin. Muut lajitellut kierrätyskelpoiset, asumisesta tai kunnan palvelu- ja hallintotoiminnoista syntyneet jätteet kuuluvat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin. Jotta jätehuolto sujuisi käytännössä, vastuun jakautuessa eri tahoille, on jätelaissa määrätty tuottajien ja kuntien yhteistoiminnasta pakkausjätteiden keräämisessä kiinteistöiltä (JL 49a ja 49b §).

Kunnan vastuu laajenee jäteasetuksen 21 §:n mukaisesti tekstiilijätteen vastaanoton järjestämiseen 1.1.2023 alkaen.

Paperijätteen jätehuolto on kokonaan tuottajien järjestämää.

Kiinteistöillä syntyy myös muita erikseen lajiteltavia jätelajeja, kuten puutarha- ja puistojätettä, sähkö- ja elektroniikkaromua, paristoja ja akkuja, vaarallisia jätteitä ja erityisjätteitä. Nämä jätteet tulee lajitella erikseen ja toimittaa niiden vastaanottopaikkoihin.

Rakennus- ja purkujätteelle annetaan jäteasetuksessa (26 §) määrän ja haitallisuuden vähentämiseen ja käsittelyyn liittyviä määräyksiä sekä erilliskeräysvelvoitteita (27 §), jotka koskevat niin elinkeinotoimintaa kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia kiinteistöjä.

14 § Poltettava jäte

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluvilla kiinteistöillä tulee olla jäteastia poltettavalle jätteelle. Poltettava jäte hyödynnetään energiana Westenergyn jätevoimalassa.

15 § Asumisessa syntyvien kierrätettävien jätteiden kiinteistökohtaiset erilliskeräysvelvoitteet

Erilliskeräysvelvoitteiden lähtökohtana on jäteasetuksen (978/2021) mukainen kiinteistöittäinen kierrätyskelpoisten jätteiden erilliskeräys. Asetuksen mukaan taajama-alueilla, vähintään viiden huoneiston asuinkiinteistöillä, on asumisessa syntyvät bio- ja pakkausjätteet sekä pienmetalli lajiteltava ja erilliskerättävä omiin kiinteistökohtaisiin jäteastioihin. Pakkausjätteet lajitellaan tuottajien lajitteluohjeiden mukaisesti.

Jäteasetuksen 17 §:n mukaan kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvän muun biojätteen kuin puutarha- tai puistojätteen erilliskeräys vähintään jokaiselta taajamassa sijaitsevalta kiinteistöltä, jossa on viisi tai useampi asuinhuoneisto. Yli 10 000 asukkaan taajamassa kunnan on järjestettävä 1 momentissa tarkoitettu erilliskeräys jokaiselta kiinteistöltä, jossa on vähintään yksi asuinhuoneisto.

Jäteasetuksen 18 §:n mukaan kunnan on järjestettävä jätelain 49 a §:n mukaisesti yhteistoiminnassa pakkausten tuottajayhteisön kanssa asumisessa syntyvän lasi-, metalli- ja muovi- sekä kartonkipakkausjätteen erilliskeräys vähintään jokaiselta taajamassa sijaitsevalta kiinteistöltä, jossa on viisi tai useampi asuinhuoneisto. Erilliskeräys on järjestettävä 1.7.2023 alkaen.

Jätelain 49.2 §:n mukaan paperituotteiden tuottajan on järjestettävä käytöstä poistettujen paperituotteiden kuljetus maksutta kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanotto paikasta, jos kiinteistö sijaitsee muualla kuin pientalo- tai haja-asutusalueella. Jätelain 50 §:n mukaan kiinteistöjen tulee kuitenkin järjestää paperinkeräystä varten keräysastia.

Kiinteistön määritelmä jätehuollossa

Yksikkö, johon erilliskeräyksen velvoitteet kohdistuvat, on kiinteistö. Jäteasetuksen 17 §:n perusteluissa on tarkennettu, miten käsitettä kiinteistö tulisi tulkita erilliskeräyksen järjestämiseen liittyvissä velvoitteissa: *"Säännöksen soveltamisen yhteydessä kiinteistön käsitettä tulisi tulkita jätteen keräyksen järjestämisen näkökulmasta. Tällöin kiinteistöllä sijaitsevaksi katsottavien huoneistojen lukumäärä ei olisi jokaisessa tilanteessa yhteneväinen esimerkiksi kiinteistörekisteriin merkittyjen kiinteistöyksikköä koskevien tietojen kanssa, vaan merkitystä voitaisiin antaa myös kiinteistön ja sillä sijaitsevien rakennusten omistus- ja hallintasuhteille sekä jättepistettä käytännössä käyttävien asuinhuoneistojen lukumäärälle. Olennaista olisi, että kiinteistö muodostaisi jätehuollon järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Käytännössä samalla tontilla voi esimerkiksi olla viisi erillispientaloa tai paritaloa, mutta ilman asunto-osakeyhtiömuotoa. Jos kullakin talolla on oma jättepisteensä, rinnastuisi tilanne omalla tontilla sijaitseviin yksittäisiin omakotitaloihin tai paritaloihin, eivätkä asetuksessa vähintään viidelle asuinhuoneistolle säädetyt erilliskeräysvelvoitteet koskisi tontilla sijaitsevia taloja. Toisaalta erilliskeräysvelvoite koskisi niitä asunto-osakeyhtiöitä, joissa samaa jättepistettä käyttää vähintään viisi asuinhuoneistoa, riippumatta siitä, muodostuuko asunto-osakeyhtiö erillispientaloista tai esimerkiksi rivitaloista. Jos asunto-osakeyhtiön erillispientaloilla on omat jäteastiansa ja omat jättesopimuksensa, erilliskeräysvelvoitteet eivät koskisi. Säännöksen mukaisen huoneistorajan laskennassa ei olisi merkitystä sillä, kuinka monen tontin alueelle asunto-osakeyhtiöön kuuluvat rakennukset sijoittuvat."*

Erilliskeräysalueiden rajaaminen

Erilliskeräysalueet on määritelty taajamarajausten mukaisesti. Taajamat on määritelty ajantasaisesti Suomen Ympäristökeskuksen LAPIO-latauspalvelussa. Kunnallinen jäteyhtiö tarkistaa alueiden määrittelyn joka kolmas vuosi taajama-alueiden muutosten mukaisesti.

Jäteasetuksessa ja näissä jätehuoltomääräyksissä taajamalla tarkoitetaan rakennusryhmää, jossa on vähintään 200 asukasta ja jossa rakennusten välinen etäisyys on yleensä enintään 200 metriä.

Vapaaehtoinen erilliskeräys

Taajamissa sijaitsevat kiinteistöt, joita biojätteiden ja pakkausjätteiden erilliskeräysveloitteet eivät koske, voivat halutessaan liittyä vapaaehtoisesti kunnan järjestämään kiinteistöittäiseen kuljetukseen. Kuljetuksista sovitaan Botnarioskin kanssa.

Taajaman ulkopuolella sijaitsevan kiinteistön haltija, jonka kiinteistöä eivät edellä mainitut veloitteet koske, voi halutessaan tilata pakkausjätteiden kiinteistöittäisen kuljetuksen yksityiseltä kuljetusyryykseltä.

16 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien kierrätettävien jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysveloitteet

Määräyksessä annetut lajittelu- ja erilliskeräysveloitteet koskevat kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöjä. Erilliskeräysveloitteet ovat jäteasetuksen 21 §:n veloitteiden mukaiset.

Jäteasetuksen mukaiset kiinteistökohtaiset lajittelu- ja erilliskeräysveloitteet tulevat voimaan biojätteen osalta 1.7.2022 ja muun kierrätettävän jätteen osalta 1.7.2023. Veloitteet perustuvat jätteiden painon mukaiseen kertymiseen yhden viikon aikana.

Erilliskeräysveloitteen aluerajauksessa käytetään lähtökohtana jäteasetuksen mukaisesti taajama-alueita sekä asema- ja yleiskaavoitettuja alueita, joilla on palvelu- tai matkailutoimintoja tai jotka ovat työpaikka-alueita.

Taajamassa sijaitsevat kiinteistöt, joita erilliskeräysveloite ei koske, voivat liittyä vapaaehtoisesti erilliskerättävien kierrätyskelpoisten jätteiden kiinteistöittäiseen kuljetukseen.

Taajaman ulkopuolella sijaitsevan kiinteistön haltija, jonka kiinteistöä eivät edellä mainitut veloitteet koske, voi halutessaan tilata pakkausjätteiden kiinteistöittäisen kuljetuksen yksityiseltä kuljetusyryykseltä.

4. LUKU Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen

17 § Kompostointi

Jäteasetuksessa määrätään jätteen pienimuotoisesta käsittelystä jätelain 41 a §:ää tarkentaen. Asetuksen § 12 koskee käytännössä bio- ja puutarhajätteen, kuivakäymäläjätteen tai pienen saostussäiliölietemäärän kompostointia tai lietteen kalkkistabilointia. Asetuksessa määritellään ominaisuudet, jotka käsittelylaitteiston on täytettävä ja vaatimukset, jotka käsittelyssä on huomioitava:

- ”1) käsittelylaitteisto sijoitetaan ja rakennetaan, ja sen käyttö ja kunnossapito hoidetaan niin, ettei siitä aiheudu roskaantumista eikä haittaa terveydelle tai ympäristölle;*
- 2) käsittelylaitteiston kapasiteetti suunnitellaan ja mitoitetaan siten, että se riittää kiinteistöillä syntyvän jätteen käsittelyyn käsittelyprosessin vaatima aika huomioon ottaen;*
- 3) käsittelylaitteistoon ei sijoiteta jätteitä, joita käsittelyprosessissa ei ole suunniteltu käsiteltäväksi tai jotka haittaavat syntyvän lopputuotteen käyttöä;*

- 4) jätettä käsitellään vain sitä varten suunnitellussa suljetussa laitteistossa, johon haittaeläinten pääsy on estetty ja josta ei pääse valumavesiä maaperään ja joka on talvella käytettäessä tarvittaessa lämpöeristetty;
- 5) kuivakäymäläjäte, saostus- ja umpisäiliöliete tai siihen rinnastettava muu ulosteperäinen jäte käsitellään hygieeniseltä laadultaan haittottomaksi kalkkistabiloimalla, kompostoimalla tai muulla vastaavalla menetelmällä; jätettä kompostoitaessa käsittelyajan on oltava vähintään yksi vuosi viimeisen ulosteperäisen jätteen lisäyksen jälkeen ennen kuin kompostia voidaan käyttää kiinteistöllä maanparannusaineena.
- 6) käsittelyssä syntyvä lopputuote hyödynnetään terveyttä ja ympäristöä vaarantamatta”

Bokashi -menetelmässä eloperäinen jäte laitetaan tarkoitukseen suunniteltuun ämpäriin fermentoitumaan, eli käymään hapettomassa tilassa. Bokashista poistettu käynyt eloperäinen aines vaatii jälkikompostoinnin valmistuakseen mullaksi.

Biojätteen erilliskeräysvelvoitteen vaihtoehtona on sen kompostointi kiinteistöllä (jäteasetus 17 §). Myös poltettavan jätteen jäteastian tyhjennysväli voi olla pidempi, jos biojäte kompostoidaan. Omatoiminen biojätteen kompostointi on onnistuessaan tehokasta kierrätystä ja sen osuus on tarkoitus saada näkyvään myös valtakunnallisessa kierrätysasteessa ilmoitusmenettelyllä; jäteasetuksen 43 §:n mukaan jätteen haltijan on annettava biojätteen omatoimisesta käsittelystä tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle, joka merkitsee ne ylläpitämäänsä rekisteriin jätteen kuljetuksista ja biojätteen käsittelystä kiinteistöllä. Ilmoitus on asetuksen mukaan annettava vähintään kahden kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta ja samoin toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava vähintään kahden kuukauden kuluessa. Tietoja on päivitettävä jätehuoltoviranomaiselle vähintään viiden vuoden välein. Ilmoitettavat tiedot on määritelty jäteasetuksessa.

Asetuksessa määriteltyjä tietoja mm. käsittelylaitteiston kapasiteetista ja vuotuisesta käyttöajasta tarvitaan EU:n jätedirektiivin ja sen nojalla annetun komission täytäntöönpanopäätöksen 2019/1004 mukaiseen kierrätysasteen laskentaan. Jätehuoltoviranomainen voi pyytää ilmoittamaan muitakin tarpeelliseksi katsomiaan seikkoja kompostointiin liittyen.

Kompostorin ollessa useamman kiinteistön tai huoneiston käytössä, jokaisen osakkaan ei ole tarpeen tehdä ilmoitusta, vaan velvollisuus voidaan osoittaa jätteen käsittelystä vastaavalle henkilölle.

Jätemyllyn liittäminen tai ylimääräisen rasvan johtaminen viemäriin on kiellettyä, koska ne voivat aiheuttaa haittoja vesihuoltolaitoksen toiminnalle.

18 § Jätteen polttaminen

Jätteiden polttaminen tulee lähtökohtaisesti kieltää jätehuoltomääräyksissä.

Tavalliset kiinteistökohtaiset tulisijat eivät sovellu jätteiden polttamiseen. Jätteitä ei myöskään saa polttaa pihalla tynnyreissä tai muissa vastaavissa astioissa. Kotioloissa jätteiden poltosta syntyy alhaisen polttolämpötilan takia haitallisia päästöjä, eikä jätteen täydelliseen palamiseen tarvittavia olosuhteita saavuteta.

Kiinteistön lämmitysjärjestelmässä poltettavaksi voidaan sallia käsittelemätön puujäte, risut ja oksat sekä pienet määrät paperia, pahvia ja kartonkia. Paperia, pahvia ja kartonkia pitäisi käyttää vain sytykkeenä. Muiden jätteiden, kuten polttokelpoisen muovin, polttamista ei voi sallia kiinteistöjen tulipesissä, sillä niissä ei ole palamiselle optimaaliset olosuhteet.

19 § Jätteen hautaaminen tai upottaminen

Jätteen hautaaminen maahan tai upottaminen vesistöön on jätelain 41 a §:n ja ympäristönsuojelulain perusteella kielletty.

Jätteiden sijoittaminen maahan on hallitsematonta jätteiden käsittelyä. Jätteiden hautaamisesta voi aiheutua myös ympäristön pilaantumista.

20 § Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa

Ympäristönsuojelulaki mahdollistaa jätteiden pienimuotoisen ei-ammattimaisen hyödyntämisen muun muassa kiinteistön omistajan omassa maanrakentamisessa. Sellainen pienimuotoinen hyödyntäminen, jossa esimerkiksi purettavasta rakennuksesta syntyviä tiiliä hyödynnetään purkukiinteistöllä kiinteistön omistajan tai haltijan omana työnä, on jätteen ei-ammattimaista hyödyntämistä.

Maarakentamiseen teknisiltä ja ympäristöominaisuuksiltaan soveltuvien jätteiden ei-ammattimaiselle hyödyntämiselle ei ole annettu lainsäädännössä yksiselitteistä tai sitovaa määrällistä ylärajaa eikä hyödyntämisen ammattimaisuus liity hyödynnettävän jätteen määrään vaan toiminnan luonteeseen.

Huomioitavaa on, että jätehuoltomääräyksen tarkoitus on koskea pienimuotoista, kertaluontoista ja kiinteistökohtaista jätteen hyödyntämistä. Esimerkiksi tiili- ja betonimurskeen hyödyntäminen voi jätelain 41 a §:n mukaan tapahtua vain jätteenhaltijan itse käsitellessä jätteen omalla kiinteistöllään. Naapurusten yhteistoiminta ei ole mahdollista muun kuin biojätteen, saostussäiliöiden lietteen tai näihin verrannollisten jätteiden omatoimisessa käsittelyssä.

21 § Käytöstä poistetut maanalaiset polttonestesäiliöt

Käytöstä poistetut maanalaiset polttoneste-, öljy- ja kemikaalisäiliöt ovat jätettä ja ne tulee ensisijaisesti poistaa maasta. Mahdollista ympäristön pilaantumista säätelee ympäristönsuojelulaki. Poikkeukset käsittelee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

5. LUKU Jäteasiat

22 § Jäteasiatyytit

Jätelain 40 §:n mukaan kiinteistön haltijan on velvollinen järjestämään jätteille vastaanottoaikaan. Jäteasetuksen 10 §:ssä jätteen keräykseen liittyen todetaan, että kiinteistön haltijan, kunnan, jätteen haltijan, tuottajan, jakelijan ja muun toimijan on huolehdittava siitä, vastaanottoaikassa on riittävä määrä kannellisia säiliöitä, maahan upotettavia syväkeräyssäiliöitä, jätelavoja tai muita jäteastioita, jotka soveltuvat kerättäville jätelajeille.

On tärkeää, että jäteasiat on mitoitettu oikein tyhjennysväliin nähden, sillä ne on aina pystyttävä sulkemaan. Toisaalta tarpeeseen nähden liian suuria jäteastioita käyttämällä ei voi perustella pidempää tyhjennysväliä.

Velvoittaminen standardin mukaisiin jäteastioihin on perusteltua, sillä markkinoilla on myös muita kuin standardin mukaisia sanallisen määritelmän täyttäviä jäteastioita, jotka voivat esimerkiksi rikkoutua helpommin vaikkapa kippaustilanteessa.

Keräysvälineet, joiden käyttö aiheuttaa työterveysriskejä, on syytä kieltää jätehuoltomääräyksissä. Työturvallisuusriskejä on esiintynyt jätessäkkileneiden käytössä ja erityisesti pikakonttien tyhjennyksissä.

23 § Jäteastian merkitseminen

Jäteasetuksen 10 § velvoittaa merkitsemään jäteastian kanteen tai etuseinään erottuvan merkinnän astiaan kerättävästä jätelajista sekä keräyksestä vastaavan yrityksen tai yhteisön yhteystiedot. Lisäksi jäteastiaan tai sen välittömään läheisyyteen on asetettava selvästi nähtäville kerättävää jätelajia koskevat lajitteluohjeet. Jos jäteastia ei ole kiinteistön välittömässä läheisyydessä, on jäteastiaan merkittävä myös jäteastiaa käyttävän kiinteistön osoitteen mukainen numero tai kiinteistön osoite. Tällöin mahdollisiin ongelmiin voidaan puuttua tehokkaasti.

24 § Jäteastian täyttäminen

Jätehuoltomääräyksillä täsmennetään jäteasetuksen 10 §:ä määrittelemällä, mitä jäteastioihin voidaan laittaa ja miten jätteet tulee pakata. Jäteasetuksen 10 §:n mukaan jäteastioiden käytöstä ja tyhjennyksestä ei saa aiheutua loukkaantumisen vaaraa käyttäjälle tai tyhjentäjälle, eikä muuta vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

Jätettä ei lähtökohtaisesti saa jättää keräyspaikkaan jäteastian ulkopuolelle. Jos jätettä sallitaan poikkeustilanteissa sijoittaa jäteastian ulkopuolelle, sijoittaminen on rajattava sellaiseksi, että siitä ei aiheudu haittaa tai vaaraa vastaanottopaikalla tai jätteenkuljetukselle. Jätteen sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle ei saa myöskään aiheuttaa työturvallisuusriskiä, joten ylimääräiselle jätteelle on annettava esimerkiksi painorajoitus.

25 § Tyhjennysvälit

Tässä pykälässä annetut tyhjennysvälit koskevat kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvia asuinkiinteistöjä sekä muita kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvia kiinteistöjä.

Jäteasetuksen 10 § sisältää velvoitteita jäteastian tyhjentämisestä. Jäteastiaa on asetuksen mukaan tyhjennettävä niin usein, että jäteastia voidaan aina sulkea, jäte mahtuu astiaan eikä jätteestä aiheudu ympäristön likaantumista tai roskaantumista taikka hajua tai muuta hygieenistä haittaa.

Tyhjennysvälien tulisi tukea tyhjentäjän työturvallisuutta ja tyhjennyksen teknistä suorittamista ja jätteen laadun säilymistä kierrätyskelpoisena käsittelyyn saakka. Samalla olisi huomioitava kuljetusten logistiikka, kuljetusten vaikutukset ympäristöön sekä tyhjennyskustannukset, joita asukkaat maksavat. Tarkoituksenmukaisesti määritellyt jäteastioiden tyhjennysvälit parantavat asukkaiden lajitteluhalukkuutta ja kokemusta jätehuollon toimivuudesta.

Bio- ja pakkausjätteen syntypaikkalajittelun onnistuessa poltettavan jätteen jäteastiaan kuuluvan jätteen määrä on melko vähäinen ja onnistuneen lajittelun olisi suotavaa heijastua myös asukkaan poltettavan jätteen jäteastian tyhjennysväleihin. Jäteastia on tällöin järkevää myös vaihtaa tilavuudeltaan pienempään, jolloin tyhjennykset ovat usein edullisemmat. Koska poltettava jäte sisältää usein likaantuneita materiaaleja ja hygieniahaitteita, tyhjennysväliä ei kannata jättää lähtökohtaisesti erityisen pitkäksi.

Biojätteen jäteastia on haju- ja hygieniahaittojen vuoksi tyhjennettävä kesäaikana useammin kuin talvella, suuremmissa kiinteistöissä yleensä viikoittain.

Jätehuoltomääräyksiin voidaan kirjata vuodenajat huomioivat tyhjennysvälit perustuen hygieniä ja hajuhaittojen esiintyvyyteen. Kylmänä vuodenaikana näitä esiintyy harvemmin kuin kesällä. Myös asukkaiden määrää voidaan pitää perusteena tyhjennysväleille, koska asukasmäärällä on vaikutusta syntyvän jätteen määrään.

26 § Kunnossapito ja pesu

Jäteasetuksen 10 § velvoittaa pitämään jäteastian kunnossa ja puhdistamaan sen riittävän usein siten, että keräyksestä ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jäteasetus velvoittaa pesemään sekajäteastian vähintään kerran vuodessa ja biojäteastian vähintään kaksi kertaa vuodessa, joten jätehuoltomääräyksissä ei voida määrätä tätä harvemmasta pesuvälistä. Myös jäteastian ympäristö määrätään siivoamaan viivytyksettä sen roskaantuessa.

6. LUKU Jätteen keräyspaikat

27 § Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset

Jäteasetuksen 10 §:n mukaan keräyspaikkaan on oltava esteetön pääsy ja jäte on voitava kuormata turvallisesti. Jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa tarkempia määräyksiä vastaanottoaikan järjestämiseen ja jäteastioiden sijoittamiseen liittyen.

Asuinkiinteistöjen keräyspaikkojen suunnittelua ja rakentamisesta on kattavasti ohjeistettu Rakennusteollisuuden ohjekortissa RT 69-11190 Asuinkiinteistöjen jätehuolto.

Koska jäteastioiden sijoittamiseen liittyvät asiat vaikuttavat merkittävästi työturvallisuuteen, on niihin kiinnitettävä huomiota. Esimerkiksi jäteastioiden liikuttaminen sekä kuormaaminen pitää pystyä tekemään turvallisesti, kuten myös liikkuminen alueella.

28 § Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen

Määräyksellä varmistetaan, että jätteenkuljettaja pääsee helposti kuormaamaan jätteen sen kuljettamista varten.

29 § Alueelliset jätteiden keräyspaikat

Roskaantumisen ehkäisemiseksi ja jätteen laadun säilymiseksi on määrättävä, että keräyspaikalle saa toimittaa ainoastaan sellaisia jätteitä, joita varten siellä on jäteastia. Lisäksi tulee määrätä, että jätteitä ei saa jättää jäteastioiden ulkopuolelle, sillä valvomattomilla keräyspaikoilla jäteastioiden ulkopuolelle jätetyt jätteet aiheuttavat helposti roskaantumista. Kielto on perusteltu, vaikka kiinteistökohtaisessa keräyksessä jätteen sijoittaminen astian ulkopuolelle sallittaisiin (24 §), sillä roskaantumisen riski ei ole kiinteistön omassa keräyspaikassa niin suuri kuin alueellisilla keräyspaikoilla.

Alueellisen jätteiden keräyspaikan perustamiseen on oltava maanomistajan lupa. Lisäksi, jos kyseessä on rakennelma, vaaditaan rakennusvalvonnan lupa asiaan. Asemakaava-alueella alueellisen keräyspaikan perustaminen vaatii myös kaavamerkinnän.

Vastuu alueellisen keräyspaikan ylläpidosta on luonnollista määrätä sen järjestäjälle. Ensisijaisesti ylläpitovelvollisuudesta pitäisi sopia erikseen keräyspaikan perustamiseen ja jäteastioiden sijoittamiseen liittyvissä sopimuksissa.

7. LUKU Jätteenkuljetus

30 § Kuormaaminen

Jäteasetuksen 10 §:n mukaan kuormaaminen tulee ajoittaa siten, että läheisyydessä asuville ja oleskeleville ei aiheudu melu- tai muuta häiriötä.

Kuormausaikoja määriteltäessä on otettava huomioon paikalliset tarpeet, jotka riippuvat kuljetusten logistiikasta. Kuormaaminen on tarpeen sallia myös lauantaisin ja pyhäpäivinä, jotta jätehuollosta pystytään huolehtimaan esimerkiksi pääsiäisen aikana. Kuormaamista lauantaisin ja pyhäpäivinä voidaan rajoittaa sallimalla se ainoastaan arkipyhien yhteydessä.

Kuormausaikoihin vaikuttavat merkittävästi meluntorjunnan tavoitteet. Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992) määrittelee melutason päiväjalle.

Jätteiden kuormaamisesta ei saa aiheutua roskaantumista. Koska roskaantuminen johtuu jätteiden leviämisestä ympäristöön, voidaan jätteenkuljettaja velvoittaa huolehtimaan siitä, että jätettä ei pääse leviämään ympäristöön.

31. § Kuljettaminen

Kuljettamisen osalta tavoitteena on varmistaa, että se ei aiheuta ympäristön roskaantumista tai haittaa ympäristölle tai terveydelle. Jäteasetuksen 11 § velvoittaa kuljettamaan jätteet tiiviissä pakkauksessa, umpinaisessa kuljetusvälineessä tai muuten peitettynä. Tähän voidaan jätehuoltomääräyksissä antaa tarkennuksia. Vastuussa jätteiden asianmukaisesta kuljetuksesta on jätteenkuljettaja.

Jätelain 15 §:n mukaan erilliskerätyt tai erilaatuiset jätteet voidaan kuljettaa samassa säiliössä vain silloin, kuin se ei aiheuta haittaa niiden kierrättämiselle tai hyödyntämiselle ja tuottajavastuunalaisten jätteiden osalta asiasta on sovittu tuottajien kanssa.

Jätelain 121 § määrää siirtoasiakirjan laatimisveloitteesta tietyille jätelajeille. Jätteen haltijan on ennen jätteen siirron aloitusta laadittava siirtoasiakirja vaarallisesta jätteestä, POP-jätteestä, saostus- ja umpisäiliölietteestä, hiekan- ja rasvanerotuskaivojen lietteestä, pilaantuneesta maa-aineksesta ja muusta rakennus- ja purkujätteestä kuin pilaantumattomasta maa-aineksesta, joka siirretään ja luovutetaan asianmukaiselle vastaanottajalle.

32 § Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen

Jätelain 39 §:ssä määrätään jätteenkuljettajan velvollisuudesta ilmoittaa vuosittain tiedot tehdyistä jätteenkuljetuksista sähköisesti muokattavissa olevassa muodossa. Velvollisuutta täsmennetään jäteasetuksen 42 §:ssä, jossa kuljettajia määrätään toimittamaan jätehuoltoviranomaiselle neljännesvuosittain seuraavat tiedot kustakin kiinteistöstä, jolta on noutanut jätettä: 1) kiinteistön haltijan nimi ja yhteystiedot sekä kiinteistön osoite ja kiinteistö- tai rakennustunnus; 2) kuljetukseen kuuluvien jäteastioiden koko ja määrä jätelajeittain; 3) jäteastioiden tyhjennyspäivämäärät taikka tyhjennyskertojen lukumäärä ja tyhjennysväli jätelajeittain; 4) 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tietojen sijasta tieto lietesäiliön tyypistä ja säiliön tyhjennyspäivämäärät, jos kysymyksessä on saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetus. Lisäksi jätelain 39 §:ssä määrättyssä vuotuisessa jätteenkuljetuksia koskevassa tiivistelmässä kuljettajan on toimitettava jätehuoltoviranomaiselle vähintään seuraavat tiedot: 1) kunnan alueella sijaitsevilta kiinteistöiltä kerätyn jätteen määrä jätelajeittain; 2) jätteen vastaanottajien nimet ja yhteystiedot sekä niille toimitetun jätteen määrä jätelajeittain.

Saostus- ja umpisäiliölietteiden osalta jätehuoltoviranomainen saa tiedot jätteenkuljetuksista SIIRTO-rekisteristä. Jätehuoltoviranomaisella on oikeus pyytää jätteenkuljettajaa tarkentamaan tai täydentämään SIIRTO-rekisterin tietoja.

Tietojen tarkemmasta toimittamistavasta ja aikataulusta määrätään jätehuoltomääräyksissä.

Jätelain 42 §:n perusteluiden mukaan kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätteenkuljetuspalvelun tilaaja eli kunnallinen jäteyhtiö, kuntayhtymä tai kunta voi toimittaa jätelain 39 §:ssä tarkoitetut kuljetustiedot jätehuoltoviranomaiselle keskitetysti sen sijaan että jokainen urakoitsija toimittaisi niitä erikseen. Tietojen toimitusmenettelystä voi sopia tällöin kuljetusten tilaajan ja jätehuoltoviranomaisen välillä. Tietojen toimittamisessa on tällöinkin noudatettava vähintään asetuksen vaatimuksia, mutta usein kunnan järjestämässä kuljetuksessa tiedot ovat käytännössä viranomaisen käytössä jatkuvasti ajantasaisena jätteenkuljetuksen tilaajan ja jätehuoltoviranomaisen yhteensopivien tai samojen ohjelmistojen ansiosta.

33 § Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat

Kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvat ja kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen luovutetut jätteet on kuljetettava kunnan tai kunnallisen jäteyhtiön osoittamaan paikkaan. Jätteitä ei saa kuljettaa muihin vastaanottopaikkoihin. Tuottajavastuunalaiset pakkausjätteet veloitetaan jätelain mukaisesti kuljettamaan kunnan tai kunnallisen jäteyhtiön osoittamaan ja tuottajien järjestämään vastaanottoaikaan. Mikäli kunnan tai kunnallisen jäteyhtiön on tarve välivarastoida tuottajavastuunalaisia jätteitä, on välivarastoinnista sovittava tuottajien kanssa aina etukäteen. Näin varmistetaan jätelajin kierrätyskelpoisuuden säilyminen.

Jätehuoltomääräyksissä on hyvä tuoda esille yleiset vastaanotto- ja käsittelypaikkojen käyttämistä koskevat veloitteet ja käytännöt. Asianmukaisen jätehuollon ja etusijajärjestyksen edistämiseksi voidaan määräyksissä korostaa, että poltettavan jätteen mukana ei saa käsittelyyn toimittaa hyödynnettävissä olevia jätelajeja tai vaarallista jätettä.

8. LUKU Asumisessa syntyvät lietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat lietteet

34 § Saostussäiliöiden ja umpisäiliöiden tyhjennys ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi

Viemärien ulkopuolella sijaitsevien kiinteistön jätevedet on puhdistettava ennen maastoon, ojaan tai vesistöön laskemista ympäristönsuojelulain jätevesien yleisen puhdistusvelvollisuuden nojalla. Jätevesien puhdistukselle on ympäristölainsäädännössä määritelty tietty perustaso ja lisäksi olosuhteista riippuen perustasoa ankarammat puhdistusvaatimukset. Jätevesien puhdistamiseksi kiinteistöllä on oltava kiinteistökohtainen jätevesien käsittelyjärjestelmä tai umpisäiliö, johon syntyvät jätevedet kerätään. Kiinteistönhaltijalla on oltava puhdistamostaan sen käyttötehoa arvioiva selvitys tai suunnitelma sekä järjestelmän käyttö- ja huolto-ohje (Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (157/2017)).

Asumisen ja julkisten hallinto- ja palvelutoimintojen rakennusten jätevesille tarkoitetuista saostussäiliöistä poistettava liete ja myös umpisäiliöihin kerättävä jätevesiliete kuuluvat kunnan jätehuoltovastuulle, joten kunnan tulee järjestää näiden kuljetukset kiinteistöltä vastaanottoaikaan. Lietteenkuljetuksessa voi jätelain 35 §:n mukaan käyttää myös kiinteistönhaltijan järjestämää jätteenkuljetusta, mikäli kaikki jätelain 37 §:ssä mainitut ehdot täyttyvät alueella kiinteistönhaltijan

järjestämässä lietekuljetuksessa. Kiinteistönhaltijan kuljetusjärjestelmästä on tehtävä päätös jätehuoltoviranomaisessa.

Jätehuoltomääräyksissä voidaan mahdollistaa lietteiden pienimuotoinen omatoiminen käsittely. Jätelain 41a §:n 1 momentissa säädetään, että jätteen haltija voi itse käsitellä jätelain 32 §:ssä tarkoitetun jätteen kiinteistöllään tai luovuttaa biojätteen, saostus- ja umpisäiliölietteen tai siihen rinnastettavan muun jätteen käsiteltäväksi naapurikiinteistöllä tai muulla lähellä sijaitsevalla kiinteistöllä, jos omatoiminen tai yhteinen käsittely on pienimuotoista ja käsittely on hyväksytty kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä.

Jotta kiinteistökohtaiset jätevesijärjestelmät voisivat säilyttää puhdistustehonsa, on niitä huollettava ja saostussäiliöihin kertyvä liete on poistettava säännöllisesti. Koska saostussäiliöiden vähimmäistyhjennysväleistä ei ole määrätty voimassa olevassa lainsäädännössä, on niiden tyhjennysvälien määrittely jätehuoltomääräyksissä olennaista jätevesijärjestelmien toimivuuden turvaamiseksi.

Määräyksillä on lisäksi tarkoitus varmistaa lietteen päätyminen alueella osoitettuun vastaanottoon tai käsittelyyn siten, ettei siitä aiheudu ympäristölle tai terveydelle haittaa tai vaaraa.

35 § Saostus- ja umpisäiliöiden kunnossapito ja kulku säiliöiden luokse

Saostus- ja umpisäiliöiden ehjyyden ja turvallisuuden varmistamiseksi sekä tyhjennysten mahdollistamiseksi voidaan jätehuoltomääräyksissä antaa määräyksiä koskien lietesäiliöiden kunnossapitoa ja saavutettavuutta tyhjennettäessä. Määräyksissä voidaan luetella edellytykset, joita lietesäiliöiden tyhjentäminen vaatii, kuten esimerkiksi mille etäisyydelle tyhjennyskalustolla on päästävä, jotta tyhjennys onnistuu, korkeuserot, kulkutien ja kansiin kunto. Tämä määräys kohdistuu pääosin kiinteistön omistajaan ja haltijaan. Tyhjennusedellytyksistä kiinteistöllä vastaa viimekädessä kiinteistön omistaja, sillä edellytysten täyttäminen voi vaatia esimerkiksi puiden kaatoja tai muita isohkoja muutostöitä kiinteistöllä. Tyhjennystä koskevien mahdollisten ohjeiden antamisesta voi vastata parhaiten kiinteistöllä asuva tai sitä käyttävä henkilö. Määräys koskee tyhjentäjää lietesäiliön kannen huolellisen sulkemisen osalta tyhjennyksen jälkeen.

36 § Lietteiden omatoiminen käsittely

Mikäli jätehuoltomääräyksissä sallitaan lietteen omatoiminen käsittely, on jätehuollon järjestämisen seurannan kannalta tärkeää, että tieto omatoimisesta käsittelystä tulee jätehuoltoviranomaiselle. Tiedot omatoimisesta käsittelystä tarvitaan, jotta jätehuoltoviranomainen voi seurata ja valvontaviranomainen valvoa asianmukaista jätehuollon toteutumista.

Lietteiden omatoiminen käsittely sekä naapurikiinteistöjen yhteinen pienimuotoinen lietteenkäsittely mahdollistetaan myös jätelaisissa (41 a §). Käsittelyn vaatimuksista säädetään jäteasetuksessa. Asetuksen 12 §:n mukaan omatoimisesti käsiteltävä saostus- ja umpisäiliöliete sekä niihin rinnastettava muu ulosteperäinen jäte on käsiteltävä hygieeniseltä laadultaan haitattomaksi kalkkistabiloimalla, kompostoimalla tai muulla vastaavalla menetelmällä. Käsittelyssä syntyvä lopputuote on hyödynnettävä terveyttä ja ympäristöä vaarantamatta. Maatalouskäytössä käsittelymenetelmänä kyseeseen tulee yleensä kalkkistabilointi joko saostussäiliöissä ennen tyhjennystä tai tyhjennyksen jälkeen lietevaunussa. Ohjeet kalkkistabiloinnin suorittamiseen on saatavilla Ruokavirastolta, ruokavirasto.fi.

Lietteen käsittelyssä ja peltokäytössä on noudatettava lannoitevalmistelakia (711/2022), nitraattiasetusta (1250/2014) ja maa- ja metsätalousministeriön asetusta lannoitevalmisteista (24/2011).

Lannoitelainsäädäntö on muuttumassa. Kansallinen lannoitelaki, ja sitä täydentävät asetukset ovat tulossa voimaan vuosien 2022 ja 2023 aikana. Lainsäädännön muutoksella voi olla vaikutuksia lannoitekäyttöön tarkoitetun lietteen käsittelyä ja käyttöä koskeviin vaatimuksiin.

Kalkkistabiloidun lietteen voi käytännössä sekoittaa myös lantalaan, mutta tällöin tulee tunnistaa ihmisperäisen jätevesilietteen tuomat viljelyrajoitukset. Siten käsitellyn lietteen sijoittaminen sellaisenaan peltoon on useimmiten järkevämpää, sillä tällöin sen tarkka sijoituspaikka tiedetään ja viljelyrajoitukset rajoittuvat vain tälle kyseiselle alueelle.

Muissa tapauksissa kuin maatalouteen liittyvissä hyödyntämisissä asumisessa syntyvien lietteiden omatoiminen käsittely on mahdollista hallitusti lähinnä silloin, kun syntyvän lietteen määrä on vähäinen tai se on kiinteässä muodossa, kuten pienpuhdistamon lietepussissa.

Käytännössä tätä kohtaa voidaan soveltaa lähinnä loma-asuntoihin, jotka eivät ole ympärivuotisessa käytössä tai asuntoihin, joiden jätevesienkäsittelyjärjestelmässä liete kerääntyy pussiin tai suodattimeen, joka on laitevalmistajan mukaan tarkoitettu käsitellä kiinteistöllä. Käytännössä käsittelymenetelmänä on kompostointi.

Määräyksissä määritettävillä tilavuusrajoilla voidaan selventää, mitä vähäinen lietemäärä käytännössä tarkoittaa. Vähäiseksi lietemääräksi voidaan sekä harmaiden jätevesien saostussäiliöiden että esimerkiksi pienpuhdistamoiden osalta katsoa sellaiset tapaukset, joissa lietettä syntyy vähemmän kuin 20 litraa yhtä tyhjennyskertaa kohden ja vähemmän kuin 50 litraa vuodessa. Myös fosforinpoistokaivojen massat voidaan käsitellä kompostoimalla tai hyödyntää ravinteena pelloilla.

9. LUKU Roskaantumisen ehkäiseminen

37 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Ulkona järjestettäviä yleisötilaisuuksia koskevat jätehuoltomääräykset perustuvat sekä roskaantumisen ehkäisemiseen että jätelain veloitteeseen asianmukaisesta jätehuollosta. Yleisötilaisuuden järjestäjä on jätelain 74 §:n mukaan vastuussa yleisötilaisuuden seurauksena roskaantuneen alueen siivoamisesta, jos roskaaja itse ei huolehdi siivoamisesta.

Määräyksissä veloitetaan yleisötilaisuuden järjestäjä huolehtimaan tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan, ei pelkästään siivoamisesta. Veloitte jätehuollosta huolehtimiseen on merkittävä toimenpide roskaantumisen ehkäisemiseksi, sillä sen perusteella tilaisuuden järjestäjän on hankittava alueelle tarpeeksi jäteastioita ja huolehdittava niiden tyhjentämisestä tarpeen mukaan. Myös lajittelu ja erilliskerääminen määrätään tilaisuuden järjestäjän vastuulle.

Varsinkin suuremmissa yleisötilaisuuksissa lajittelu- ja erilliskeräysveloitteiden antaminen on tarpeen asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon järjestämisen kannalta. Lajitteluelvoitteiden antaminen perustuu jätelain 13 ja 15 §:än, joten ne voidaan antaa myös sellaiselle yleisötilaisuuden järjestäjälle, joka harjoittaa elinkeinotoimintaa järjestämällä yleisötilaisuuden.

Lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet voivat perustua jätehuoltomääräysten muita kuin asuinkiinteistöjä koskeviin lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteisiin tai ne voidaan määrätä erikseen syntyvien jätemäärien perusteella.

Suurista tapahtumista voidaan velvoittaa ilmoittamaan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Ilmoittamista ja suunnitelmia koskevien määräysten osalta on otettava huomioon, että yleisötilaisuudesta vaaditaan ilmoitus poliisille. Poliisi voi vaatia tarkempia selvityksiä tilaisuudesta tehdyn ilmoituksen perusteella.

38 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Jätelaissa annetaan tarkat määräykset roskaantumisen ehkäisemisestä sekä siitä, mikä taho on siivousvelvollinen eri tilanteissa.

Jätelaissa annettua roskaamiskieltoa voidaan korostaa kieltämällä jätehuoltomääräyksissä jätteiden sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle yleisillä alueilla. Koska yleisillä alueilla olevat jäteastiat voivat olla muidenkin tahojen kuin kunnan ylläpitovastuulla, voi olla tarpeen korostaa, että määräys koskee kaikkien toimijoiden (esimerkiksi tienpitäjän) ylläpitämiä jäteastioita, vaikka kyseessä ovat kunnalliset jätehuoltomääräykset.

10. LUKU Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

39 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat myös elinkeinotoiminnan harjoittajia. Vaarallista jätettä koskevilla määräyksillä määrätään turvallisen jätehuollon käytännön järjestelyistä.

Vaarallisen jätteen varastoinnista väliaikaisessa paikassa voi aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Sen vuoksi jätehuoltomääräyksiin on sisällytetty väliaikaista varastointia koskeva määräys. Määräys enimmillään vuoden säilytysajasta koskee kaikkia kiinteistöjä, myös esimerkiksi päivittäistavara-kaupoissa sijaitsevia kerätyn sähkö- ja elektroniikkaromun säilytykseen tarkoitettuja jäteastioita tai kontteja ja varmistaa osaltaan jätteen asianmukaista käsittelyä.

Kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto, mikäli vaarallisen jätteen määrä ei ole kohtuuton.

Muissa toiminnoissa, kuten sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä kouluissa, syntyvät vaaralliset jätteet toimitetaan vastaanottajalle, jolla on lupa niiden vastaanottamiseen. Sama määräys koskee elinkeinotoiminnan harjoittajaa.

Mikäli kyseessä on merkittävä erä vaarallista jätettä, tulee sen toimittamisesta sopia vastaanottajan kanssa. Tällöin vastaanottaja voi varautua suuren jätemäärän turvalliseen käsittelyyn ja varastointiin. Ilmoituksen kautta kunta tai kunnallinen jätelyhtiö voi myös velvoittaa toimittamaan maa- ja metsätaloudessa syntyvät vaarallista jätettä olevat merkittävät erät toimitettavaksi muualle, jos käsittely ei kunnan tai kunnan jätelyhtiön järjestelmissä ole mahdollista.

Vaarallisen jätteen pakkaamisen osalta jäteasetuksessa on tarkat ohjeet, joihin näissä määräyksissä viitataan. Velvoittamalla alkuperäispakkauksen käyttämiseen pyritään varmistamaan vaarallisen jätteen asianmukainen pakkaaminen ja merkitseminen.

40 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöltä

Vaarallisen jätteen keräyspaikkaa koskevat määräykset koskevat kaikkia toimijoita omakotikiinteistöjä lukuun ottamatta, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen sekä turvallisuuteen.

Tarkoituksena on, että vaarallisten jätteiden keräämisestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

41 § Erityisjätteet

Erityisjäte veloitetaan erotettavaksi muista jätteistä. Erityisjätteiden osalta määrätään niiden pakkaamisesta sekä merkitsemisestä niiden turvallisen käsittelyn varmistamiseksi.

42 § Terveystieteiden vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

Muulla lainsäädännössä annetaan tarkemmat määräykset terveydenhuollon vaarallisista jätteistä ja erityisjätteistä. Tässä määräyksessä todetaan, että terveydenhuollon erityisjäte on pakattava ja pakkaukset on merkittävä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

11. LUKU Muut määräykset

43 § Tiedottamisvelvoite

Jotta varmistetaan kunnallisten jätehuoltomääräysten mukaisen jätehuollon toteutumisesta, määrätään kiinteistön haltijalle tiedottamisvelvollisuus jätehuoltomääräysten mukaisista velvoitteista kiinteistössä asuville tai sitä muuten käyttäville.

44 § Jätehuoltomääräysten valvonta

Jätelain 24 §:ssä säädetään jätelain ja sen nojalla annettujen jätehuoltomääräysten valvonnasta. Valvontaviranomaisia ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomainen sekä alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus).

Jätehuoltomääräysten noudattamatta jättämisestä on määrätty laissa seuraamuksia. Rikkomuksia koskevat säädökset tulevat suoraan jätelaista (125 §, 126 §, 131 § ja 136 §).

Valvontaviranomainen kehottaa ensin määräysten rikkojaa korjaamaan toimintansa. Valvontaviranomainen voi myös lievissä tapauksissa antaa yksittäisen määräyksen tilanteen korjaamiseksi. Jos asianosainen ei noudata valvontaviranomaisen antamaa kehoitusta, yksittäistä määräystä tai muuten laiminlyö velvollisuutensa olennaisilta osin tai muuten epäasiallisesti, tulee valvontaviranomaisen aloittaa hallintopakkomenettely asian lain mukaiseksi saattamiseksi. Jos kyseessä on jätehuoltomääräysten nojalla tai yksittäisenä määräyksenä annettu kielto tai määräys ja kyseessä on tahallisuus tai törkeä huolimattomuus, tulee valvontaviranomaisen tehdä asiassa tutkintapyyntö poliisille.

45 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä määrätty viranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräysten noudattamisesta päätöksessä mainituin perustein.

Poikkeamiselle on oltava erityinen syy. Poikkeaminen käsitellään hallintolain mukaisesti ja siihen haetaan muutosta valittamalla hallintotuomioistuimeen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

46 § Voimaantulo

Voimaantulopykälään on kirjattu se ajankohta, jolloin jätehuoltomääräykset tulevat voimaan ja kerrottu, mitkä jätehuoltomääräykset uusilla määräyksillä kumotaan.

47 § Siirtymäsäännökset

Siirtymäsäännöksessä on kerrottu ajankohdat, jolloin erilliskerättävien jätteiden kuljetukset ovat kunnan järjestämiä.

Biojätteen ja muiden kierrätyskelpoisten jätteiden kuljetukset on järjestettävä kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena jätelaisissa määritellyin siirtymäajoin, mikäli näiden jätteiden kuljetukset on järjestetty kiinteistönhaltijan järjestämänä kuljetuksena. Jätelain muutoksen (15.7.2021/714) voimaantulosta ja soveltamisesta annettujen muutossäädösten mukaan biojätteen kuljetuksissa on siirryttävä kunnan järjestämään kuljetukseen 19.7.2023 - 19.7.2024 välisenä aikana. Muiden kierrätyskelpoisten jätteiden kuljetuksissa kunnan järjestämään kuljetukseen on siirryttävä 1.7.2023 alkaen.